

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΛΕΚΚΑΣ

Τα τελευταία δέκα χρόνια έχει βρεθεί σε όλες τις περιοχές του πλανήτη, οι οποίες έχουν πληγεί από ισχυρούς σεισμούς. Από το Κόμπε στην Αρμενία και από τη Νικομήδεια στην Κόστα Ρίκα. Η δουλειά του δίπλα στα συνεργεία διάσωσης τού έχει δώσει την εμπειρία «να καταλαβαίνω πού υπάρχουν πιθανότητες να ανασυρθούν ζωντανοί και πού οι ελπίδες είναι ελάχιστες». Ως μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Άμεσης Επέμβασης του ΟΑΣΠ, για την Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών, ο καθηγητής Γεωλογίας Ευθύμιος Λέκκας, μιλώντας δημοσίως για την επερχόμενη σεισμική δραστηριότητα, «εισέπραξε» εισαγγελική δίωξη «για διασπορά ψευδών ειδήσεων». Παρ' όλα αυτά, υποστηρίζει με θέρμη ότι «είναι προτιμότερο να έχεις ενημερωμένους πολίτες, παρά πολίτες εν αγνοία».

ΠΩΣ

Μαρίας Νταλιάνη
Εύης Ελευθεριάδου

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής με το ελληνικό συνεργείο διάσωσης στην Τουρκία, ο κ. Λέκκας είναι απορροφημένος στους χάρτες του. Μπροστά του τα ρήγματα, φαίνεται καθαρά πόσο κοντά βρίσκεται το ένα στο άλλο. «Επιτόπου διαπιστώσαμε ότι ολόκληρο το νότιο κομμάτι της Τουρκίας μετατοπίστηκε τρία μέτρα προς την Ελλάδα. Και από εκείνη τη στιγμή ξέραμε ότι θα ακολουθήσει σεισμική δραστηριότητα και στη χώρα μας».

Τρεις εβδομάδες μετά, ο σεισμός των 5,9 Ρίχτερ τον βρίσκει στην Αθήνα. Πώς αντιμετωπίζονται οι σεισμοί; «Με τη σωστή ενημέρωση του πολίτη», επιμένει το μέλος της επιτροπής του Τμήματος Αντιμετώπισης Φυσικών Καταστροφών του ΟΑΣΠ.

Πώς επιλέγετε τα στοιχεία που θα δώσετε στη δημοσιότητα εκείνες τις κρίσιμες ώρες κατά τις οποίες το φαινόμενο είναι ακόμα σε εξέλιξη και εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται σε κατάσταση πανικού;
Προσπαθώ να πω την αλήθεια σε κάθε περίπτωση, γιατί πιστεύω ότι η καθαρή αλήθεια βοηθάει τον κόσμο, άσχετα αν είναι αρνητική. Στην Τουρκία μετά τον σεισμό οι άνθρωποι έμπαιναν στο σπίτι να πάρουν τα πράγματά τους. Έχεις καθήκον να τους πεις «μη», γιατί θα γίνουν κι άλλοι σεισμοί και είναι επικίνδυνο να ανεβείς στον 5ο όροφο ή να στέκεσαι κάτω από μια κολόνα που κρέμεται. Το τι και πώς θα το πεις, υπόκειται στην προσωπική σου δεοντολογία. Εγώ θα πω μέχρι εκεί που ξέρω ότι είναι κάτι βέβαιο ή με πολύ μεγάλη πιθανότητα να γίνει.

Σας κατηγορούν για διασπορά ψευδών ειδήσεων. Εμένα με διώκουν για μία δήλωση, η οποία όχι μόνο

δεν έβαζε τον πολίτη σε πανικό, αλλά αντίθετα τον πληροφορούσε άμεσα και με τον πιο τέκμηριωμένο τρόπο, γιατί ξέρουμε ότι ο ενημερωμένος πολίτης αντιμετωπίζει πολύ καλύτερα ένα πρόβλημα απ' ό,τι αυτός που έχει αγνοία. Αν επιλέξουμε να μη μιλήσουμε ή, ακόμα χειρότερα, να πούμε ψέματα, όπως έγινε στην Τουρκία με το αρχικό μέγεθος του σεισμού, χάνεται η εμπιστοσύνη του πολίτη απέναντι στο κράτος. Γι' αυτό, είναι σημαντικό να μιλάμε.

Με ποιον τρόπο ενημερώνεστε για τις εξελίξεις την ώρα του σεισμού;

Πρώτα μαθαίνεις το μέγεθος, που δεν λέει όμως τίποτα. Μπορεί ο μικρός σεισμός να φέρει μεγάλη καταστροφή. Στην Αθήνα, σε ορισμένες θέσεις, η ένταση ήταν 10 στη νέα κλίμακα EMS (η νέα Ευρωπαϊκή Μακροσκοπική Κλίμακα που φθάνει μέχρι 12, στο 12 ισοπεδώνονται όλα). Στα Λιόσια και τις Λαχάρνες είχαμε «9+» και στη Νέα Φιλαδέλφεια 8. Στον ΟΑΣΠ αυτό που είπα να γίνει άμεσα, ήταν να πετάξουν ελικόπτερα για να αποτυπώσουν την έκταση της καταστροφής, ώστε να κατευθύνουμε τα συνεργεία διάσωσης. Όταν είμαι στο έδαφος, με την εμπειρία που έχω αποκτήσει εδώ και δέκα χρόνια, μπορώ να καταλάβω πού υπάρχουν πιθανότητες να ανασύρεις ζωντανούς και πού οι ελπίδες είναι ελάχιστες.

Δεν σκέφτεστε εκείνη τη στιγμή κι αν τώρα εδώ εγκαταλείπω κάποιον που είναι ακόμα ζωντανός;

Όχι, δεν σκέφτεσαι έτσι. Σκέφτεσαι ότι εδώ μπορεί να είναι 100 και μπορείς να σώσεις έναν και εκεί 1.000, αλλά να μην μπορείς να σώσεις κανέναν. Βλέπεις από τη μορφή της κατάρρευσης αν έγιναν όλα σκόνη ή αν υπάρ-

Η ελληνική ομάδα, που πήγε στην Τουρκία, παρατηρεί την επιφανειακή εκδήλωση του ρήγματος το οποίο προκάλεσε τον καταστροφικό σεισμό του Αυγούστου

χουν θύλακοι επιβίωσης και κάνεις τις επιλογές σου. Δεν γίνεται αλλιώς.

Ο Ευθύμιος Λέκκας σπούδασε και εννικιώθηκε επιστημονικά στη σκιά των καθηγητών Η. Μαριολάκου, Ι. Δρακόπουλου και Δ. Παπανικολάου. Από τη θεωρία και την ατμόσφαιρα του εργαστηρίου, ο ίδιος προτιμά να βρίσκεται εκεί που είναι «το ζουμί του σεισμού»: στις καταρρεύσεις, ψάχνοντας μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας διάσωσης ενδείξεις ζωής. Όσο για την πρόγνωση των σεισμών και το σύστημα BAN, ο δρ Λέκκας είναι σαφής: «Ο καθηγητής Βαρώτσος είναι ένας πολύ ικανός επιστήμονας. Θεωρώ όμως ότι δημοσιοποίησε τα αποτελέσματα των ερευνών του πολύ πρόωρα χωρίς να είναι σε θέση να τα αξιολογήσει ο ίδιος, ενώ επίσης του καταλογίζω ως σφάλμα ότι έπαψε να συνεργάζεται με τους γεωλόγους».

Τι ακριβώς κάνετε σε μια επιχείρηση διάσωσης;

Ουσιαστικά, ο ρόλος ο δικός μου δεν είναι του επιστήμονα που εκφέρει απόψεις, αλλά εντασσόμενος μέσα σε μια ομάδα που είναι εντεταλμένη να αντιμετωπίσει μια καταστροφή άμεσα και γρήγορα, πρέπει να κάνεις όλες τις δουλειές. Δεν μπορείς να στέκεσαι και να λες «εγώ δεν κάνω τίποτε άλλο». Σε μια ομάδα διάσωσης, οι τριάντα-σαράντα άνθρωποι που τη στελεχώνουν, γιατροί, πυροσβέστες, οδηγοί, σεισμολόγοι, γεωλόγοι, των τηλεπικοινωνιών, δρουν ομαδικά. Στο Ντινάρ έχω κουβαλήσει και ζεμπίλι με τα μπάτζα, προκειμένου να βρούμε μια κοπέλα κάτω από τα ερείπια. Δεν το θεωρώ ούτε υποτιμητικό ούτε δευτερευούσης σημασίας. Έχω κουβαλήσει και φορείο και νεκρό. 🍌

Οι πολίτες πρέπει να ξέρουν